

Het kraakverbod: een uitgehold verbod?

mr. Th.S.M. Fraai en mr. V.T. Acar¹

1. Inleiding

Vanaf 1 oktober 2010 is kraken op grond van de Wet kraken en leegstand verboden. Desondanks bleek de praktijk weerbarstig. De wet leidde er niet toe dat eigenaren direct 'bevrijd' waren van de personen die de onroerende zaak hadden gekraakt. Dit hebben de Kamerleden Koerhuis en Van Toorenborg ook geconstateerd. Zij hebben opgemerkt dat de Wet kraken en leegstand niet wordt gehandhaafd, waardoor het kraakverbod de facto wordt uitgehold. Zij hebben daarom op 17 mei 2018 een motie ingediend waarin zij de regering verzoeken om het kraakverbod in ere te herstellen.² Op 29 januari 2019 heeft minister Grapperhaus gereageerd op deze motie. In de brief van deze datum heeft hij – kort samengevat – vastgesteld dat het kraakverbod, binnen de grenzen van het recht, adequaat wordt gehandhaafd, waarbij – aldus de minister – een doorlooptijd geldt van maximaal acht weken om krakers te ontruimen. Genoemde Kamerleden vonden dat bij (verdenking van) kraken sneller ingegrepen moet kunnen worden. Daarom hebben zij op 12 juli 2019 de initiatiefwet Wet handhaving kraakverbod ingediend.³ Deze initiatiefwet beoogt te regelen dat ontruiming sneller kan plaatsvinden. Daar waar thans in geval van verdenking van kraken een aankondiging van de ontruiming wordt gegeven, waarna in veel gevallen een kort geding wordt ingesteld, wordt voorgesteld om bij een dergelijke verdenking direct de rechter-commissaris te betrekken. De officier van justitie stelt in dat geval een vordering in bij de rechter-commissaris waarin hij vraagt om een machtiging tot ontruiming op grond van art. 551a Sv. De rechter-commissaris beslist binnen drie dagen op de vordering van de officier van justitie. Na hen te hebben gehoord, neemt de rechter-commissaris een beslissing. Hij verleent ofwel een machtiging tot ontruiming of wijst de vordering van de officier van justitie af. Zo mogelijk hoort hij de personen die wederrechtelijk vertoeven in de woning (de krakers) binnen de termijn van drie dagen. Als het niet lukt om de personen

binnen deze termijn te horen, bijvoorbeeld omdat zij niet meewerken, beslist de rechter-commissaris aan het einde van de termijn van drie dagen. Het horen van de personen blijft sowieso achterwege in het geval van bijzondere omstandigheden. Dat betreft de omstandigheid waarbij op grond van de huidige praktijk ook het kort geding niet wordt afgewacht. In die gevallen kan de rechter-commissaris direct beslissen.⁴ In het tweede nummer van 2018 van dit tijdschrift heeft mr. M.E. Voorrips een analyse gegeven van de recente jurisprudentie op het gebied van kraken. Immers, ondanks de uitbreiding van de strafbaarstelling van kraken in de Wet kraken en leegstand is gebleken dat de civiele rechter toch regelmatig wordt geraadpleegd.⁵ In dit artikel zal, anders dan in genoemd artikel, worden ingegaan op de vraag op welke wijze thans wordt omgegaan met het kraakverbod en of de hiervoor genoemde initiatiefwet wel nodig is. Daarnaast zal worden ingegaan op de civiel- en bestuursrechtelijke mogelijkheden van een eigenaar om een kraak-situatie te beëindigen.

2. Beëindiging kraken via het strafrecht: de huidige praktijk

Sinds 1 oktober 2010 is kraken op grond van de Wet kraken en leegstand een misdrijf. Met voornoemde wet zijn nieuwe bepalingen in het Wetboek van Strafrecht en Strafvordering opgenomen die een algehele strafbaarstelling van kraken bevatten. Het betreft de art. 138 Sr, art. 138a Sr en art 139 Sr:

- Uit art. 138 Sr volgt dat het wederrechtelijke binnendringen en/of vertoeven van een woning, besloten lokaal of erf dat bij een ander in gebruik is, strafbaar is. Op grond van dit artikel is het tevens strafbaar wanneer hij die is binnengedrongen zich niet op vordering van de rechthebbende verwijdt.
- Op grond van art. 138a Sr is hij die een woning of gebouw wederrechtelijk binnendringt en/of in een woning of gebouw wederrechtelijk vertoeft waarvan de rechthebbende het gebruik heeft beëindigd, strafbaar.
- Art. 139 Sr verbiedt een lokaal dat voor de

1. Thérèse Fraai en Violet Acar zijn allebei werkzaam als advocaat bij Straatman Koster Advocaten.
2. *Kamerstukken II* 2017/18, 31 560, 48.
3. Voorstel van wet Wet handhaving kraakverbod, nr. 2 alsmede memorie van toelichting, nr. 3 d.d. 12 juli 2019. Ten tijde van het schrijven van dit artikel lag de initiatiefwet nog ter consultatie.

4. Dit is nader uitgewerkt in hoofdstuk 4 van dit artikel.
5. M.E. Voorrips, 'Kraken gaat door. Een analyse van recente kraakjurisprudentie', *TvHB* 2018/2, p. 84-92 (UDH:TvHB/ 14873).

openbare dienst bestemd is, wederrechtelijk binnen te dringen. Op grond van dit artikel is het tevens strafbaar wanneer hij die is binnengedrongen het lokaal niet verlaat op vordering van de rechthebbende.

Ook is er een ontruimingsbevoegdheid ontstaan in geval van de enkele verdenking van wederrechtelijk binnendringen of vertoeven in een woning. Art. 551a Sv bepaalt immers dat in geval van verdenking van een misdrijf als omschreven in de art. 138 Sr, art. 138a Sr en art. 139 Sr iedere opsporingsambtenaar de desbetreffende woning, het besloten lokaal, het erf, het gebouw of voor het openbare dienst bestemde lokaal kan betreden. De opsporingsambtenaar is bevoegd alle personen die daar wederrechtelijk vertoeven, alsmede alle voorwerpen die daar ter plaatse worden aangetroffen, te verwijderen of te doen verwijderen. Ondanks het vorenstaande worden krakers vanwege hun woonrecht beschermd tegen onmiddellijke uitzetting, nu zij eerst de uitkomst van een (kort geding) procedure kunnen afwachten.

Al kort na de inwerkingtreding van de Wet kraken en leegstand werd echter door het Hof 's-Gravenhage⁶ geoordeeld dat een kraker op grond van art. 13 EVRM een effectief rechtsmiddel moest hebben wanneer zijn rechten en vrijheden die door het EVRM worden gewaarborgd (het 'huisrecht'), worden geschonden. Kort gezegd kon volgens het hof een strafrechtelijke ontruiming niet plaatsvinden indien de kraker niet de mogelijkheid heeft om door een rechter te laten toetsen of de inbreuk op het huisrecht zoals bepaald in art. 8 EVRM en het recht op eigendom van zijn zaken in het gekraakt pand proportioneel is. Dit is ook in lijn met de uitspraken van het Europese Hof voor de Rechten van de Mens. Dit Hof heeft herhaaldelijk beslist dat het gedwongen verlies van iemands huis ('home') de meest vergaande vorm van inmenging in de uitoefening van het huisrecht is en dat eenieder die het risico loopt op een dergelijk ernstige inmenging in beginsel de mogelijkheid moet hebben de proportionaliteit van de maatregel te laten toetsen door een onafhankelijke rechtsprekende instantie ('tribunal'). Zo werd in de uitspraak van het Europese Hof voor de Rechten van de Mens inzake McCann/UK van 13 mei 2008 overwogen dat:

"Any person at risk of an interference of this magnitude should in principle be able to have the proportionality of the measure determined by an independent tribunal in the light of the relevant principles under Article 8 of the Convention, notwithstanding that, under domestic law, his right of occupation has come to an end."

Verder heeft het Europese Hof voor de Rechten van de Mens in bovengenoemde kwestie beslist dat:

"whether a property is to be classified as a 'home' is a question of fact and does not depend on the lawfulness of the occupation under domestic law".

In 2013 oordeelde de Hoge Raad⁷ over een zaak waarin de krakers zeven uur na het kraken van de woning werden ontruimd. Geoordeeld werd dat er geen sprake was van huisrecht aangezien binnen deze tijdsspanne geen ongestoord woongenot opgebouwd kon zijn omdat de krakers vanaf het begin van hun bezetting door de politie werden gehinderd. De krakers hebben in deze kwestie rechtspraak aangehaald waarin kort samengevat is beslist dat een beroep op het huisrecht niet is uitgesloten op de enkele omstandigheid dat de kraker (zeer) kort tevoren zijn intrek in de desbetreffende ruimte heeft genomen. Dit laat aldus de Hoge Raad onverlet dat aan de bijzondere omstandigheden van het geval, waaronder een zeer kort tijdsverloop tussen het moment waarop wordt getracht een ruimte wederrechtelijk als woning in bezit te nemen en het moment waarop die situatie weer wordt beëindigd, het oordeel kan worden ontleend dat van feitelijk als woning in gebruik zijn (nog) geen sprake is geweest. Naar aanleiding van deze uitspraak heeft het College van procureurs-generaal beleidsregels opgesteld,⁸ waaruit volgt dat de ontruiming aan de krakers moet worden aangekondigd, voor zover mogelijk onder vermelding van een exacte ontruimingsdatum. De ontruiming moet plaatsvinden binnen acht weken na de aankondiging, maar niet binnen de eerste zeven dagen. Dit geeft de krakers de mogelijkheid om een kort geding te starten waarin zij een verbod tot ontruiming kunnen vorderen. De Hoge Raad heeft geoordeeld dat de opgestelde beleidsregels voldoende waarborg bieden om de rechten van de krakers te toetsen.⁹

3. EVRM: het huisrecht van een kraker

Op grond van art. 8 lid 1 EVRM komt een ieder het huisrecht toe. Via de kort geding procedure kan de kraker het voorgenomen besluit tot ontruiming ter toetsing voorleggen. Het huisrecht is een niet onbegrensd recht dat toekomt aan de kraker. Art. 8 lid 2 EVRM stelt namelijk de voorwaarden voor een gerechtvaardigde inbreuk op dit recht. Zo dient het belang van de kraker(s) te worden afgewogen tegen het belang van de ontruiming door middel van een proportionaliteitstoets. De voorzieningenrechter dient verder te beoordelen of de in abstracto door de wetgever gegeven voorrang aan het belang van de openbare orde, het beëindigen van strafbare feiten en de bescherming van de rechten van derden (het eigendomsrecht), ook in het concrete omstandigheden van het geval voorgaan op het huisrecht

6. Hof 's-Gravenhage 8 november 2010, ECLI:NL:GHSGR:2010:BO3682.

7. HR 28 mei 2013, ECLI:NL:HR:2013:CA0793.

8. *Stcr.* 2010, nr. 19500, 2 december 2010.

9. HR 28 oktober 2011, ECLI:NL:HR:2011:BQ9880.

van de kraker.¹⁰ De kraker zal feiten en omstandigheden moeten stellen om aannemelijk te maken dat door belangenafweging zijn huisrecht prevaleert, waarbij in beginsel geldt dat een eigenaar het recht heeft om over zijn pand te beschikken zoals hij wil. De Hoge Raad heeft in zijn uitspraak van 28 oktober 2011 gesteld dat deze toets plaatsvindt tegen de achtergrond van het bestaan van een huisrecht, de ernst van de inbreuk, de mate waarin door de voorgenomen maatregel legitieme belangen van derden worden beschermd, de rechtmatigheid of onrechtmatigheid van de vestiging in de woning en de potentiële onomkeerbaarheid van een beslissing. Uit de praktijk blijkt dat het eigendomsrecht, het meest omvattende recht, vaak voor het 'huisrecht' gaat. Evenwel kan in specifieke gevallen het huisrecht, voor bijvoorbeeld een bepaalde periode, prevaleren boven het eigendomsrecht. Eerder werd dit toegevoegd in het geval de betreffende krakers in het geheel geen onderdak elders zouden kunnen krijgen.¹¹

4. Gevolgen huidig strafrechtelijk systeem

Als een kraker gebruikt maakt van de mogelijkheid van het kort geding, kan niet eerder ontruimd worden dan na een uitspraak in eerste aanleg. Bij bijzondere omstandigheden kan hiervan worden afgeweken. Hiervoor worden de volgende situaties genoemd:

- de krakers worden verdacht van huisvredebreuk (art. 138 Sr) waarbij het huisrecht van een ander wordt geschonden;
- de krakers worden verdacht van andere strafbare feiten, ten gevolge waarvan de rechthebbende van het pand ernstig wordt getroffen (bijvoorbeeld: een bedrijf kan door de kraak niet meer functioneren of er worden ernstige vernielingen aangericht);
- door de wederrechtelijke bewoning ontstaat een gevaarlijke situatie of blijft deze in stand voor de krakers zelf, voor hun omgeving (bijvoorbeeld brandgevaar of instortingsgevaar) of voor bij ontruiming betrokken personen (bijvoorbeeld door het barricaderen van panden of het aanbrengen van boobytraps);
- er is sprake van (ernstige vrees voor) verstoring van de openbare orde en veiligheid door de krakers, in of in de omgeving van het wederrechtelijk bewoonde pand.

De mogelijkheid om een procedure bij de voorzieningenrechter af te wachten brengt mee dat krakers, ondanks dat er sprake is van een onrechtmatige situatie en het beroep op het 'huisrecht' bijna nimmer slaagt, een langere periode in het gekraak-

te pand kunnen blijven. Met name 'seriematige' krakers maken gebruik van deze mogelijkheid en trekken na de uitspraak naar een volgende locatie. Bij de eerder aangehaalde brief van 29 januari 2019 van minister Grapperhaus heeft de minister daarom geconcludeerd dat de huidige invulling van het kraakverbod gehandhaafd wordt. De minister zag geen mogelijkheid om sneller op te treden tegen krakers. Hieraan legt hij ten grondslag dat krakers voldoende gelegenheid moeten krijgen om op te komen tegen een voorgenomen ontruiming en zo de mogelijkheid moeten krijgen om een kort geding aan te kunnen spannen.¹² In een dergelijk geval moet de ontruiming worden afgewacht tot de uitspraak van de voorzieningenrechter in eerste aanleg. Daarbij stelt de minister dat het aanhouden van krakers in de tussentijd van het kort geding niet leidt tot het effectief optreden tegen krakers, nu de krakers direct in vrijheid moeten worden gesteld en terug kunnen keren naar het kraakpand indien de voorzieningenrechter oordeelt dat het pand niet onrechtmatig wordt bewoond.

5. Wetsvoorstel Koerhuis en Van Toorenborg

Op 12 juli 2019 hebben de Kamerleden Koerhuis en Van Toorenborg alsnog een initiatiefwet Wet handhaving kraakverbod ingediend. Met het nieuwe wetsvoorstel wordt beoogd om voornoemde toets van de proportionaliteit van de inbreuk via de rechter-commissaris te laten verlopen in plaats van door de voorzieningenrechter. De officier van justitie vordert in dat geval een machtiging tot ontruiming van de rechter-commissaris. De rechter-commissaris moet dan binnen drie dagen beslissen op deze vordering. De krakers moeten in deze periode wel in de gelegenheid worden gesteld om te worden gehoord. Dit horen kan achterwege worden gelaten indien het gaat om een van de bijzondere omstandigheden, zoals hiervoor genoemd. Immers, in de huidige praktijk wordt het kort geding in die omstandigheden ook niet afgewacht.

Indien de vordering van de officier van justitie toegewezen wordt door de rechter-commissaris, heeft de kraker een mogelijkheid tot hoger beroep. Anders dan in het huidig systeem, heeft het instellen van hoger beroep geen schorsende werking. Dit heeft tot gevolg dat krakers gehouden zijn het pand direct te verlaten na een ontruimingsbevel. De kraker moet dus binnen drie dagen na toewijzing van de vordering door de rechter-commissaris, het pand verlaten. Het verlenen van een dergelijke machtiging door de rechter-commissaris is niet uitzonderlijk. De rechter-commissaris doet dit ook al in het geval van voorlopige hechtenis, onderzoeken van woningen en opnemen van communicatie. Hiermee wordt voorzien in een wette-

10. Zie o.m. Rb. Midden-Nederland (vzr.) 13 februari 2019, ECLI:NL:RBMNE:2019:552.

11. Zie onder andere de uitspraak van Rb. Amsterdam (vzr.) 20 februari 2015, ECLI:NL:RBAMS:2015:847. Deze uitspraak werd in hoger beroep vernietigd (Hof Amsterdam 31 maart 2015, ECLI:NL:GHAMS:2015:1121).

12. De minister verwijst hiervoor naar de eerder genoemde uitspraak van het Hof Den Haag, ECLI:NL:GHSGR:2010:B03682.

lijke grondslag om krakers snel te verwijderen uit het gekraakte pand. Dit is aldus Koerhuis en Van Toorenborg noodzakelijk in een democratische samenleving voor de bescherming van rechten en vrijheden van anderen, namelijk de eigenaar van het gekraakte pand. Koehuis en Van Toorenborg constateren dat het wetsvoorstel een schending van art. 8 EVRM is, maar menen dat deze schending gezien het bepaalde in art. 8 lid EVRM geoorloofd is.¹³ Hoewel de Hoge Raad eerder heeft geoordeeld dat de ontruiming – ter voorkoming van een schending van art. 13 EVRM – pas na de uitkomst van een kort geding mag aanvangen, is door de Hoge Raad niet geoordeeld dat een dergelijke uitspraak onherroepelijk dient te zijn.¹⁴ Dat een kraker wordt verwijderd, waarna in een latere instantie blijkt dat hij niet verwijderd had mogen worden, levert geen schending op van art. 13 EVRM. Ook heeft de voorzieningenrechter van de Rechtbank Amsterdam op 25 juni 2018¹⁵ geoordeeld dat het huisrecht niet misbruikt kan worden om een woonmodel te onderhouden door jarenlang een reeks van kraakpanden te bezetten. Dit zou een misbruik van art. 13 EVRM opleveren. Echter op 1 april 2019¹⁶ heeft dezelfde Rechtbank Amsterdam geoordeeld dat de kraker het gekraakte pand niet op strafrechtelijke gronden hoefde te ontruimen. Nu de uitspraken in dit soort gevallen tegenstrijdig zijn en de Hoge Raad zich sinds 2013 niet meer heeft uitgelaten over de vraag of een ontruiming zonder dat sprake is van een onherroepelijke uitspraak in strijd is met art. 13 EVRM, biedt het wetsvoorstel aldus Koerhuis en Van Toorenborg een wettelijke basis voor eerdere ontruiming, waarbij sprake blijft van de proportionaliteitstoets.

Dit voorstel laat echter de mogelijkheid in stand dat het openbaar ministerie geregeld niet overgaat tot handhaving na ontvangst van een aangifte. Gemeente Amsterdam heeft bijvoorbeeld zelf als voorwaarde toegevoegd dat zij niet zal ontruiming voor leegstand. Om deze reden worden hieronder ook de civielrechtelijke en bestuursrechtelijke mogelijkheden van de eigenaar besproken.

6. Civielrechtelijke route

Om niet afhankelijk te zijn van het openbaar ministerie, kiezen veel eigenaren voor de civielrechtelijke route waarbij met een beroep op het eigen-

domsrecht ex art. 5:1 BW getracht wordt de inbreuk hierop te beëindigen. Het eigendomsrecht wordt gezien als het meest omvattende recht en een inbreuk daarop is te kwalificeren als een onrechtmatige daad ex art. 6:162 BW. Voordeel kan zijn dat verzocht kan worden het vonnis meerdere malen ten uitvoer te mogen leggen. Om in kort geding te kunnen vorderen zal in de regel meer aangevoerd moeten worden dan het eigendomsrecht alleen. De vordering tot ontruiming dient voldoende spoedeisend te zijn. Ook hierbij wordt als uitgangspunt genomen dat ontruiming niet tot ongerechtvaardigde leegstand mag leiden.¹⁷ Indien het spoedeisend belang niet voldoende kan worden onderbouwd met tot gevolg dat het belang van de krakers prevaleert (er volgt een niet-ontvankelijkverklaring van de eisende partij), kan ontruiming enkel worden gevorderd in een bodemprocedure.

7. Mogelijkheden in het bestuursrecht

Indien het gebruik van het gekraakte pand in strijd is met het geldende bestemmingsplan, levert dit eveneens een publiekrechtelijke overtreding op conform art. 2.1 lid 1 sub c Wabo. Het gezag dat bevoegd is ter zake van de vastgestelde overtreding op te treden (in beginsel het college van burgemeester en wethouders), heeft een beginselplicht tot handhaving.¹⁸ Bij een vastgestelde overtreding is zij aldus in principe gehouden om hiertegen handhavend op te treden. Dit betekent dat het bevoegde gezag over moet gaan tot ontruiming wanneer de bestemming die op het perceel rust geen ‘wonen’ toestaat. Slechts in bijzondere omstandigheden mag van deze plicht worden afgezien. Dit is het geval wanneer een concreet zicht bestaat op legalisering of wanneer handhavend optreden zodanig onevenredig is in verhouding tot de daarmee te dienen belangen. Ondanks dat het aan het bevoegde gezag is om handhavend op te treden, staat de eigenaar niet met lege handen. Een belanghebbende kan namelijk zelf ook een verzoek tot handhaving indienen. De enkele constatering van een publiekrechtelijke overtreding leidt niet direct tot werkelijke ontruiming van een pand. Een bestuursrechtelijk handhavingstraject dient – mede afhankelijk het toepasselijke handhavingsbeleid van de Gemeente – in principe te worden opgestart met een mededeling aan de betreffende overtreder ter zake van de vastgestelde overtreding en het voornemen om hiertegen handhavend op te treden.¹⁹ In dit bericht dient de overtreder dan ook een redelijke termijn te worden geboden om de overtreding op te heffen en aldus eventueel handhavend optreden te voorkomen. Tegen het voornemen om handhavend op te treden, hebben de krakers via deze route ook

13. In art. 8 lid 2 EVRM wordt bepaald dat: *“There shall be no interference by a public authority with the exercise of this right except such as is in accordance with the law and is necessary in a democratic society in the interests of national security, public safety or the economic well-being of the country, for the prevention of disorder or crime, for the protection of health or morals, or for the protection of the rights and freedoms of others.”*

14. HR 28 oktober 2011, ECLI:NL:HR:2011:BQ9880.

15. Rb. Amsterdam (vzr.) 25 juni 2018, ECLI:NL:RBAMS:2018:4723.

16. Rb. Amsterdam (vzr.) 1 april 2019, ECLI:NL:RBAMS:2019:2502.

17. Zie onder meer Rb. Arnhem (vzr.) 4 oktober 2010, ECLI:NL:RBARN:2012:BY0565 en Rb. Overijssel 7 maart 2018, ECLI:NL:RBOVE:2018:725.

18. ABRvS 11 januari 2017, ECLI:NL:RVS:2017:31.

19. Zie ook art. 4:8 Awb.

de gelegenheid een rechtsmiddel in te brengen. Dit kan door middel van een zienswijze. Vervolgens kan een handhavingsbesluit worden genomen door de gemeente, zoals een bestuurlijke boete of last onder dwangsom. Om ontruiming te bewerkstelligen zal op grond van art. 5:21 Awb een last onder bestuursdwang moeten worden opgelegd. Hierbij wordt aan de krakers een termijn verleend om de overtreding (alsnog) ongedaan te maken c.q. het illegale gebruik van het pand te beëindigen. Dit is de zogeheten begunstigingstermijn. Bij ongebruikt verstrijken van de begunstigingstermijn kan dan werkelijk worden overgegaan tot de al aangekondigde bestuursdwang (en kan aldus de overtreding worden beëindigd), zo nodig met behulp van de sterke arm (van politie). De daarmee gepaard gaande kosten zijn dan op grond van art. 5:25 Awb voor rekening van de krakers.

Bestuursrechtelijke handhaving kan slechts in uitzonderingsgevallen direct leiden tot een handhavingsbesluit, aldus zonder de tussenstap van de vooraankondiging, namelijk bij gevaar of ernstige hinder.²⁰ In nog ongebruikelijkere situaties kan ook een handhavingsbesluit worden genomen zonder dat hierin een begunstigingstermijn wordt geboden aan de overtreder, en aldus direct tot bestuursdwang wordt overgegaan (spoedeisende bestuursdwang, zie ook art. 5:31 lid 1 Awb). Tot slot kan, indien de situatie dermate spoedeisend is dat überhaupt geen handhavingsbesluit kan worden afgewacht, onmiddellijk bestuursdwang worden toegepast. In dat laatste geval dient de bestuursdwangbeschikking wel nadien zo spoedig mogelijk op schrift te worden gesteld.

8. Conclusie

De Wet kraken en leegstand uit 2010 heeft in de praktijk niet het gewenste effect getoond. Dit kwam (onder meer) door de uitspraak van het Hof Den Haag, waarin het hof geoordeeld heeft dat een kraker de mogelijkheid moet hebben om de inbreuk van zijn grondrechten vooraf te laten toetsen door een onafhankelijke rechter (art. 13 EVRM). De beleidsregel die de mogelijkheid tot het starten van een kort geding heeft geïntroduceerd, heeft ervoor gezorgd dat het proces van aangifte tot ontruiming lange tijd in beslag neemt. Dit komt doordat niet kan worden ontruimd voordat de voorzieningenrechter uitspraak heeft gedaan. De Initiatiefwet van 12 juli 2019 beoogt een snellere ontruiming te bewerkstelligen, doordat de rechter-commissaris binnen drie dagen na de vordering van de officier van justitie tot ontruiming een beslissing zal moeten nemen, waarna de krakers bij een ontruimingsbevel het gekraakte pand dienen te verlaten. Hiermee wordt de leemte in de wet opgevuld: ontruiming wordt binnen drie dagen bewerkstelligd, onder behoud van de een rechterlijke toetsing (waarbij het instel-

len van een procedure geen schorsende werking heeft en dus misbruik van het systeem niet langer mogelijk is) en zonder dat in strijd met art. 13 EVRM wordt gehandeld. De verwachting is dan ook dat er minder kort geding procedures zullen volgen, nu de schorsende werking wegvalt. Wel zal er extra strafrechtelijk gehandhaafd moeten worden, nu met dit wetsvoorstel de bal bij de officier van justitie en de rechter-commissaris komt te liggen. De hoop van Koerhuis en Van Toorenburg is dat door een nieuwe wet minder panden zullen worden gekraakt. Het probleem blijft bestaan dat, mocht deze Initiatiefwet worden aangenomen, het openbaar ministerie na aangifte niet altijd zal overgaan tot ontruiming. Daarom is het voor de vastgoedeigenaren belangrijk te weten dat voor hun buiten de strafrechtelijke weg, ook nog de civielrechtelijke- en bestuursrechtelijke route open blijft staan.

20. Vergelijk art. 4:11 Awb.